НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЇ КАРПАТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту екології Карпат
НАН України
доктор біологічних наук
_____ І.М. ДАНИЛИК

Схвалено на засіданні Вченої ради
Інституту екології Карпат НАН України
від 22 грудня 2021 р.
(протокол № 10)

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОЕКТНУ ГРУПУ, ГРУПИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ТА РОБОЧУ ГРУПУ ОНОВЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Львів – 2021

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про проектну групу, групи забезпечення спеціальності та робочу групу оновлення освітніх програм в Інституті екології Карпат НАН України (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. № 365 (далі Ліцензійні умови) та «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977 (далі Положення про акредитацію), Положення про організацію освітнього процесу у Інституті екології Карпат Національної академії наук України (далі – Інститут) та інших нормативних документів. Метою Положення є вдосконалення організації розроблення, впровадження та супроводження освітніх програм та навчальних планів, вдосконалення та розвиток системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Інституті.

1.2. Положення визначає статус, функції, права та обов'язки проектної групи, груп забезпечення спеціальності, їх керівників, а також керівника освітньої (освітньо-наукової програми – ОНП) програми, робочої групи ОНП, процедури формування та затвердження складу цих груп.

1.2.1. Розроблення та впровадження нових освітніх програм, навчальних планів та пояснювальних записок здійснюється проектною групою з розроблення освітньої програми.

1.2.2. Супроводження, моніторинг, корегування та реалізації освітньо-наукової програми, навчальних планів здійснюється групою забезпечення спеціальності з супроводження ОНП (далі – група забезпечення спеціальності).

1.2.3. Проектна група, група забезпечення спеціальності з супроводження освітньо-наукової програми є учасниками внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, які формуються окремо за кожною освітньою програмою.

1.2.4. Проектні групи та групи забезпечення спеціальності формуються з науково-педагогічних працівників, на яких покладається відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за спеціальністю та певною ОНП.

1.2.5. Проектну групу очолює керівник проектної групи, групу забезпечення спеціальності очолює керівник групи забезпечення спеціальності.

1.3. Відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм за якість підготовки здобувачів вищої освіти за певною освітньою програмою на певному рівні вищої освіти несе гарант освітньої програми.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому положенні терміни вживаються в такому значенні:

Освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

Започаткування провадження освітньої діяльності за новою спеціальністю, іншим рівнем вищої освіти, з метою підготовки іноземців та осіб без громадянства за спеціальністю та збільшення ліцензованого обсягу є розширенням провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти і підлягає ліцензуванню в установленому порядку.

Ліцензований обсяг у сфері вищої освіти – визначена ліцензією максимальна кількість осіб, яким заклад освіти може одночасно забезпечити здобуття вищої освіти за відповідною спеціальністю певного рівня вищої освіти.

Проектна група – визначена наказом керівника закладу освіти група педагогічних, науково- педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування

освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.

Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти.

Гарант ОП – науково-педагогічний працівник, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років і несе відповідальність за якість освітньої програми. За відсутності наказу про призначення гаранта ОП таким вважається керівник відповідної групи забезпечення відповідно до Ліцензійних умов.

Освітня (освітньо-наукова) програма (ОНП) – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої кваліфікації. ОНП розробляють на підставі затвердженого МОН України стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти; у разі відсутності затвердженого стандарту – за проектом стандарту відповідної спеціальності або на підставі норм визначених Національною рамкою кваліфікацій;

Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників; складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

Спеціалізація – складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої освіти;

Група забезпечення спеціальності з супроводження освітніх програм та групи забезпечення спеціальності випускових кафедр (на рівні наукових відділів) – групи науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.

Кваліфікація відповідно до спеціальності – кваліфікація особи, підтверджена документом про освіту чи науковий ступінь із відповідної спеціальності або підтверджена науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими в пункті 30 Ліцензійних умов.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

3. ПРОЕКТНА ГРУПА

Вимоги до складу проектної групи

3.1. Проектна група складається з науково-педагогічних та/або наукових працівників, які: працюють в установі за основним місцем роботи; мають кваліфікацію відповідно до спеціальності; не входять (входили) до жодної проектної групи Інституту або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі; відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти; відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним чинними Ліцензійними умовами.

3.2. Керівником проектної групи призначається один з її членів, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як десять років (для освітньо- наукового ступеня доктора філософії).

3.3. У складі проектної групи третього освітньо-наукового рівня спеціальності

повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них не менше один доктор наук та/або професор.

Процедура розгляду пропозицій щодо розширення провадження освітньої діяльності

3.4. Розширення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, що підлягає ліцензуванню в установленому порядку, передбачено у випадку: започаткування провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти за новою спеціальністю або за іншим рівнем вищої освіти; започаткування провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти з метою підготовки іноземців та осіб без громадянства за спеціальністю; збільшення ліцензованого обсягу за таким рівнем вищої освіти, на якому вже проводиться освітня діяльність у сфері вищої освіти.

Організація роботи проектної групи, її права та обов'язки

3.5. Організацію роботи проектної групи здійснює керівник проектної групи.

3.6. Проектна група за спеціальністю: розробляє концепцію освітньої діяльності за відповідною спеціальністю на заявленому рівні вищої освіти; готує відомості про проектну групу освітньої діяльності у сфері вищої освіти (додаток 2 Ліцензійних умов); складає опис щодо необхідних для провадження освітньої діяльності за спеціальністю інформаційних ресурсів, навчального обладнання лабораторій, спортивних залів, інших об'єктів з відповідними розрахунками; належним чином оформляє матеріали у справу у паперовому вигляді та в електронному (у форматі pdf для внесення до ЄДЕБО).

3.7. Члени проектної групи відповідають за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти.

4. ГРУПА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Вимоги до складу групи забезпечення спеціальності

4.1. Група забезпечення спеціальності складається з науково-педагогічних та/або наукових працівників, які: працюють в Інституті за основним місцем роботи; мають кваліфікацію відповідно до спеціальності; особисто беруть участь в освітньому процесі; відповідають за виконання освітніх програм; не входять (входили) до жодної групи забезпечення Інституту або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі.

4.2. Для третього освітньо-наукового рівня (доктор філософії) кадровий склад групи забезпечення повинен включати з розрахунку на кожних два здобувачі освітнього ступеня доктора філософії одного викладача, який має науковий ступінь та/або вчене звання, а також кваліфікацію відповідно до спеціальності, підтверджену науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими у пункті 30 Ліцензійних умов.

4.3. Структура групи забезпечення спеціальності: керівник групи забезпечення освітнього процесу загально-дослідницької та професійної підготовки спеціальності, члени групи забезпечення.

4.4. Група забезпечення спеціальності, повинна складатися з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і які не входять (не входили) до жодної групи забезпечення такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі.

4.5. Науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес, повинні мати стаж науково-педагогічної чи наукової діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів професійної діяльності особи з перелічених умов у Додатку 1 (за спеціальністю, яка застосовується до визнання кваліфікації).

4.6. Керівником групи забезпечення спеціальності для освітньо-наукового ступеня

доктора філософії призначається один з її членів, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як десять років. Керівник групи забезпечення спеціальності може бути водночас керівником ОНП за цією ж спеціальністю (спеціалізацією) на третьому (освітньо-науковому) рівні.

Порядок формування та актуалізації групи забезпечення

4.7. В Інституті група забезпечення формується на базі наукових відділів, які забезпечують освітньо-наукову програму за спеціальністю 101 Екологія, група забезпечення спеціальності складається з науково- педагогічних працівників цих відділів.

4.8. На засіданні вченої ради Інституту розглядають пропозицію щодо складу групи забезпечення, з числа членів групи пропонують керівника освітньо-наукової програми та керівника групи забезпечення спеціальності.

4.9. Будь-які зміни до складу групи забезпечення спеціальності здійснюються на підставі службових записок керівника групи забезпечення, змінених відомостей про якісний склад групи забезпечення спеціальності у сфері вищої освіти (Додаток 2) і схвалюються рішенням Вченої ради.

Організація роботи групи забезпечення, її права та обов'язки

4.10. Керівник групи забезпечення спеціальності: особисто бере участь в освітньому процесі за спеціальністю; координує розробку освітніх програм відповідно до стандартів вищої освіти, бере участь у робочій групі ОНП; представляє пропозиції щодо розвитку освітньо-наукової програми зі спеціальності 101 Екологія; взаємодіє з працедавцями, студентами, випускниками щодо розвитку спеціальності; погоджує нову ОНП та її оновлені варіанти, відповідає разом з гарантом за підготовку процесу ліцензування спеціальностей та акредитації освітніх програм; перевіряє робочі програми дисциплін обов'язкової частини на рівні спеціальності та погоджує їх.

4.11. Члени групи забезпечення спеціальності: особисто беруть участь в освітньому процесі за спеціальністю; виконують доручення керівника групи забезпечення і гарантів ОП, що пов'язані з підготовкою та реалізацією освітніх програм спеціальності;

- відповідають за виконання окремих компонентів освітньо-наукової програми за спеціальністю 101 Екологія;
- розробляють пропозиції щодо розвитку освітньо-наукової програми та удосконалення змісту освіти за елементами ОНП;
- беруть участь у розробці окремих елементів освітньо-наукової програми і навчальних планів;
- беруть участь у підготовці документів для створення, оновлення, акредитації освітньо-наукової програми;
- розробляють необхідне методичне забезпечення;
- розробляють складові інформаційного пакету спеціальності, документів про освіту тощо
- спільно з адміністратором ЄДЕБО забезпечують актуальність внесеної інформації в ЄДЕБО, на офіційному сайті Інституту.

5. РОБОЧА ПРОГРАМНА ГРУПА

5.1. Робочу програмну групу створюється як дорадчий орган, куди входять гаранти освітніх програм, провідні наукові та науково-педагогічні працівники, представники Ради молодих вчених установи, аспіранти, зовнішні стейкголдери:

- розробляє нову ОНП та виносить її на розгляд та подальше затвердження вченої ради установи;
- проводить моніторинг та експертизу ОНП, якості її викладання, відповідності ОНП вимогам ринку праці; аналіз забезпечення ОП необхідними ресурсами та розробки стратегії розвитку ОП відповідно до ринку освітніх послуг;

- розглядає пропозиції групи забезпечення та гаранта щодо перегляду та актуалізації освітніх програм, виносить нові редакції ОНП на розгляд вченої ради установи.

6. ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

6.1. Освітня (освітньо-наукова) програма повинна мати чітко сформульовані цілі; програмні результати навчання повинні визначатись з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін (стейкголдерів), а також тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних освітньо-наукових програм в Україні. ОНП враховує вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою та включає перелік навчальних дисциплін (освітніх компонентів) і логічну послідовність їх вивчення.

6.2. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) повинен відповідати вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності). ОНП повинна дозволяти досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

6.3. Освітні компоненти, включені до ОНП, повинні складати логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяти досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст повинен відповідати предметній області спеціальності, передбачати підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути необхідні для подальшої професійної діяльності компетентності. ОНП повинна передбачати можливість індивідуального вибору здобувачами навчальних дисциплін у законодавчо визначеному обсязі.

6.4. Освітньо-наукова програма для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти повинна крім інших вимог відповідати науковим інтересам аспірантів і забезпечувати їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

6.5. ОНП послуговуються при розробці навчального плану, робочих програм навчальних дисциплін і програм практик; розробці засобів діагностики якості навчання; проведення внутрішнього оцінювання якості провадження освітньої діяльності за відповідною ОП; проведення зовнішнього оцінювання якості (акредитаційної експертизи) провадження освітньої діяльності за відповідною ОНП на певному рівні вищої освіти, інспектування освітньої діяльності; професійної орієнтації здобувачів вищої освіти.

6.6. Запровадження нової ОНП передбачає такі етапи:

- керівник групи забезпечення ініціює процес запровадження нової ОНП; наказом директора Інституту призначається гарант ОНП;
- гарант ОНП на підставі аналізу стану та перспектив розвитку галузі повинен подати на розгляд вченої ради Інституту розроблені документи: обґрунтування необхідності запровадження нової ОП з переліком освітніх компонентів, а також відомості про їх кадрове, навчально-методичне, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення; навчальний план ОНП та робочі програми дисциплін; отримати підтримку стейкхолдерів (замовників підготовки фахівців, роботодавців, аспірантів) у вигляді протоколів спільних засідань, результатів опитування тощо;
- рішення про запровадження нової ОНП ухвалює Вчена рада; затверджує (вводить в дію) – наказ директора;

6.7. Гарант ОНП повинен здійснювати моніторинг і вносити пропозицію щодо періодичного перегляду ОНП з метою вдосконалення програм на основі рекомендацій, відгуків пропозицій стекхолдерів, програмної робочої ради та законодавчих змін.

6.8. Зміни до ОНП за подання гаранта, погодженням керівника робочої групи,

затверджуються Вченою Радою. Відповідна інформація про зміни ОНП має бути розміщена на сайті Інституту.

7. ГАРАНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

7.1. Гарант ОНП – це визначений за наказом директора науковий/науково-педагогічний працівник, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років та несе відповідальність за якість. За відсутності відповідного наказу гарантом ОП вважається керівник групи забезпечення, призначений відповідно до Ліцензійних умов.

7.2. Гарант ОНП відповідає за виконання освітньої програми; особисто бере участь в освітньому процесі за освітньою програмою; проводить постійний моніторинг та вдосконалення ОНП відповідно до тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних освітніх програм та пропозицій роботодавців, замовників і т.ін.; розробляє вибіркову частину професійної підготовки, оформляє і погоджує ОНП; перевіряє робочі програми варіативних та обов'язкових компонент на відповідність освітній програмі та погоджує їх; погоджує навчальний план відповідно до встановлених вимог; вносить зміни до кадрового складу працівників груп забезпечення та відповідає за затвердження Вченою радою, готує проекти наказів щодо їх впровадження.

7.3. Гарант відповідальний за проходження процедури зовнішнього оцінювання якості освіти за ОНП: готує документи для актуалізації освітніх програм; організує самоаналіз освітньої програми з метою контролю якості підготовки; очолює робочу групу щодо підготовки до акредитації освітньої програми; складає загальний опис освітньої програми для інформаційного пакету, інформацію про освітню програму для документів про освіту тощо;

7.4. Кандидатура гаранта ОНП певної спеціальності відповідного рівня вищої освіти обирається серед членів групи забезпечення, ухвалюються рішенням Вченої ради Інституту.

7.5. У разі незадовільної роботи гаранта ОНП рішенням Вченої ради призначається інший гарант, про що видається відповідний наказ. У разі неможливості тимчасово виконувати свої обов'язки гарант ОНП може призначити заступника з членів проектної групи або групи забезпечення.

7.6. Рішенням директора гаранту ОНП може бути встановлена матеріальна винагорода в способи, що не суперечать законодавству і Статуту Інституту.

Додаток 1 Види і результати професійної діяльності особи за спеціальністю, яка застосовується до визнання кваліфікації, відповідної спеціальності

1) наявність за останні п’ять років наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection;

2) наявність не менше п’яти наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України;

3) наявність виданого підручника чи навчального посібника або монографії;

4) наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;

5) участь у міжнародних наукових проектах, залучення до міжнародної експертизи, наявність звання “суддя міжнародної категорії”;

6) проведення навчальних занять із спеціальних дисциплін іноземною мовою в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік;

7) робота у складі експертних рад з питань проведення експертизи дисертацій МОН або галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або Акредитаційної комісії, або їх експертних рад, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН/зазначеного Агентства, або Науково-методичної ради/науково-методичних комісій (підкомісій) з вищої освіти МОН;

8) виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання;

9) керівництво школярем, який зайняв призове місце III-IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, II-III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів - членів Національного центру “Мала академія наук України”; участь у журі олімпіад чи конкурсів “Мала академія наук України”;

10) організаційна робота на посадах керівника (заступника керівника) закладу освіти (наукової установи) / відділу (кафедри) або іншого відповідального за підготовку здобувачів вищої освіти підрозділу/відділу (наукової установи) /навчально-методичного (відділу) /лабораторії/ іншого навчально-наукового (інноваційного) структурного підрозділу / вченого секретаря закладу освіти (наукової установи) / відповідального секретаря приймальної комісії та його заступника;

11) участь в атестації наукових працівників як офіційного опонента або члена постійної спеціалізованої вченої ради (не менше трьох разових спеціалізованих вчених рад);

12) наявність не менше п’яти авторських свідоцтв та/або патентів загальною кількістю два досягнення;

13) наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання, конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій загальною кількістю три найменування;

14)) наявність науково-популярних та/або консультаційних (дорадчих) та/або дискусійних публікацій з наукової або професійної тематики загальною кількістю не менше п’яти публікацій;

16) участь у професійних об’єднаннях за спеціальністю;

17) досвід практичної роботи за спеціальністю не менше п’яти років;

18) наукове консультування установ, підприємств, організацій протягом не менше двох років.

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про проектну групу, групи забезпечення спеціальності та робочу групу оновлення освітніх програм в Інституті екології Карпат НАН України (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. № 365 (далі Ліцензійні умови) та «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977 (далі Положення про акредитацію), Положення про організацію освітнього процесу у Інституті екології Карпат Національної академії наук України (далі – Інститут) та інших нормативних документів. Метою Положення є вдосконалення організації розроблення, впровадження та супроводження освітніх програм та навчальних планів, вдосконалення та розвиток системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Інституті.

1.2. Положення визначає статус, функції, права та обов'язки проектної групи, груп забезпечення спеціальності, їх керівників, а також керівника освітньої (освітньо-наукової програми – ОНП) програми, робочої групи ОНП, процедури формування та затвердження складу цих груп.

1.2.1. Розроблення та впровадження нових освітніх програм, навчальних планів та пояснювальних записок здійснюється проектною групою з розроблення освітньої програми.

1.2.2. Супроводження, моніторинг, корегування та реалізації освітньо-наукової програми, навчальних планів здійснюється групою забезпечення спеціальності з супроводження ОНП (далі – група забезпечення спеціальності).

1.2.3. Проектна група, група забезпечення спеціальності з супроводження освітньо-наукової програми є учасниками внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, які формуються окремо за кожною освітньою програмою.

1.2.4. Проектні групи та групи забезпечення спеціальності формуються з науково-педагогічних працівників, на яких покладається відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за спеціальністю та певною ОНП.

1.2.5. Проектну групу очолює керівник проектної групи, групу забезпечення спеціальності очолює керівник групи забезпечення спеціальності.

1.3. Відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм за якість підготовки здобувачів вищої освіти за певною освітньою програмою на певному рівні вищої освіти несе гарант освітньої програми.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому положенні терміни вживаються в такому значенні:

Освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

Започаткування провадження освітньої діяльності за новою спеціальністю, іншим рівнем вищої освіти, з метою підготовки іноземців та осіб без громадянства за спеціальністю та збільшення ліцензованого обсягу є розширенням провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти і підлягає ліцензуванню в установленому порядку.

Ліцензований обсяг у сфері вищої освіти – визначена ліцензією максимальна кількість осіб, яким заклад освіти може одночасно забезпечити здобуття вищої освіти за відповідною спеціальністю певного рівня вищої освіти.

Проектна група – визначена наказом керівника закладу освіти група педагогічних, науково- педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування

освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.

Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти.

Гарант ОП – науково-педагогічний працівник, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років і несе відповідальність за якість освітньої програми. За відсутності наказу про призначення гаранта ОП таким вважається керівник відповідної групи забезпечення відповідно до Ліцензійних умов.

Освітня (освітньо-наукова) програма (ОНП) – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої кваліфікації. ОНП розробляють на підставі затвердженого МОН України стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти; у разі відсутності затвердженого стандарту – за проектом стандарту відповідної спеціальності або на підставі норм визначених Національною рамкою кваліфікацій;

Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників; складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

Спеціалізація – складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої освіти;

Група забезпечення спеціальності з супроводження освітніх програм та групи забезпечення спеціальності випускових кафедр (на рівні наукових відділів) – групи науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.

Кваліфікація відповідно до спеціальності – кваліфікація особи, підтверджена документом про освіту чи науковий ступінь із відповідної спеціальності або підтверджена науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими в пункті 30 Ліцензійних умов.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

3. ПРОЕКТНА ГРУПА

Вимоги до складу проектної групи

3.1. Проектна група складається з науково-педагогічних та/або наукових працівників, які: працюють в установі за основним місцем роботи; мають кваліфікацію відповідно до спеціальності; не входять (входили) до жодної проектної групи Інституту або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі; відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти; відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним чинними Ліцензійними умовами.

3.2. Керівником проектної групи призначається один з її членів, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як десять років (для освітньо- наукового ступеня доктора філософії).

3.3. У складі проектної групи третього освітньо-наукового рівня спеціальності

повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них не менше один доктор наук та/або професор.

Процедура розгляду пропозицій щодо розширення провадження освітньої діяльності

3.4. Розширення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, що підлягає ліцензуванню в установленому порядку, передбачено у випадку: започаткування провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти за новою спеціальністю або за іншим рівнем вищої освіти; започаткування провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти з метою підготовки іноземців та осіб без громадянства за спеціальністю; збільшення ліцензованого обсягу за таким рівнем вищої освіти, на якому вже проводиться освітня діяльність у сфері вищої освіти.

Організація роботи проектної групи, її права та обов'язки

3.5. Організацію роботи проектної групи здійснює керівник проектної групи.

3.6. Проектна група за спеціальністю: розробляє концепцію освітньої діяльності за відповідною спеціальністю на заявленому рівні вищої освіти; готує відомості про проектну групу освітньої діяльності у сфері вищої освіти (додаток 2 Ліцензійних умов); складає опис щодо необхідних для провадження освітньої діяльності за спеціальністю інформаційних ресурсів, навчального обладнання лабораторій, спортивних залів, інших об'єктів з відповідними розрахунками; належним чином оформляє матеріали у справу у паперовому вигляді та в електронному (у форматі pdf для внесення до ЄДЕБО).

3.7. Члени проектної групи відповідають за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти.

4. ГРУПА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Вимоги до складу групи забезпечення спеціальності

4.1. Група забезпечення спеціальності складається з науково-педагогічних та/або наукових працівників, які: працюють в Інституті за основним місцем роботи; мають кваліфікацію відповідно до спеціальності; особисто беруть участь в освітньому процесі; відповідають за виконання освітніх програм; не входять (входили) до жодної групи забезпечення Інституту або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі.

4.2. Для третього освітньо-наукового рівня (доктор філософії) кадровий склад групи забезпечення повинен включати з розрахунку на кожних два здобувачі освітнього ступеня доктора філософії одного викладача, який має науковий ступінь та/або вчене звання, а також кваліфікацію відповідно до спеціальності, підтверджену науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими у пункті 30 Ліцензійних умов.

4.3. Структура групи забезпечення спеціальності: керівник групи забезпечення освітнього процесу загально-дослідницької та професійної підготовки спеціальності, члени групи забезпечення.

4.4. Група забезпечення спеціальності, повинна складатися з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і які не входять (не входили) до жодної групи забезпечення такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі.

4.5. Науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес, повинні мати стаж науково-педагогічної чи наукової діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів професійної діяльності особи з перелічених умов у Додатку 1 (за спеціальністю, яка застосовується до визнання кваліфікації).

4.6. Керівником групи забезпечення спеціальності для освітньо-наукового ступеня

доктора філософії призначається один з її членів, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як десять років. Керівник групи забезпечення спеціальності може бути водночас керівником ОНП за цією ж спеціальністю (спеціалізацією) на третьому (освітньо-науковому) рівні.

Порядок формування та актуалізації групи забезпечення

4.7. В Інституті група забезпечення формується на базі наукових відділів, які забезпечують освітньо-наукову програму за спеціальністю 101 Екологія, група забезпечення спеціальності складається з науково- педагогічних працівників цих відділів.

4.8. На засіданні вченої ради Інституту розглядають пропозицію щодо складу групи забезпечення, з числа членів групи пропонують керівника освітньо-наукової програми та керівника групи забезпечення спеціальності.

4.9. Будь-які зміни до складу групи забезпечення спеціальності здійснюються на підставі службових записок керівника групи забезпечення, змінених відомостей про якісний склад групи забезпечення спеціальності у сфері вищої освіти (Додаток 2) і схвалюються рішенням Вченої ради.

Організація роботи групи забезпечення, її права та обов'язки

4.10. Керівник групи забезпечення спеціальності: особисто бере участь в освітньому процесі за спеціальністю; координує розробку освітніх програм відповідно до стандартів вищої освіти, бере участь у робочій групі ОНП; представляє пропозиції щодо розвитку освітньо-наукової програми зі спеціальності 101 Екологія; взаємодіє з працедавцями, студентами, випускниками щодо розвитку спеціальності; погоджує нову ОНП та її оновлені варіанти, відповідає разом з гарантом за підготовку процесу ліцензування спеціальностей та акредитації освітніх програм; перевіряє робочі програми дисциплін обов'язкової частини на рівні спеціальності та погоджує їх.

4.11. Члени групи забезпечення спеціальності: особисто беруть участь в освітньому процесі за спеціальністю; виконують доручення керівника групи забезпечення і гарантів ОП, що пов'язані з підготовкою та реалізацією освітніх програм спеціальності;

- відповідають за виконання окремих компонентів освітньо-наукової програми за спеціальністю 101 Екологія;
- розробляють пропозиції щодо розвитку освітньо-наукової програми та удосконалення змісту освіти за елементами ОНП;
- беруть участь у розробці окремих елементів освітньо-наукової програми і навчальних планів;
- беруть участь у підготовці документів для створення, оновлення, акредитації освітньо-наукової програми;
- розробляють необхідне методичне забезпечення;
- розробляють складові інформаційного пакету спеціальності, документів про освіту тощо
- спільно з адміністратором ЄДЕБО забезпечують актуальність внесеної інформації в ЄДЕБО, на офіційному сайті Інституту.

5. РОБОЧА ПРОГРАМНА ГРУПА

5.1. Робочу програмну групу створюється як дорадчий орган, куди входять гаранти освітніх програм, провідні наукові та науково-педагогічні працівники, представники Ради молодих вчених установи, аспіранти, зовнішні стейкголдери:

- розробляє нову ОНП та виносить її на розгляд та подальше затвердження вченої ради установи;
- проводить моніторинг та експертизу ОНП, якості її викладання, відповідності ОНП вимогам ринку праці; аналіз забезпечення ОП необхідними ресурсами та розробки стратегії розвитку ОП відповідно до ринку освітніх послуг;

- розглядає пропозиції групи забезпечення та гаранта щодо перегляду та актуалізації освітніх програм, виносить нові редакції ОНП на розгляд вченої ради установи.

6. ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

6.1. Освітня (освітньо-наукова) програма повинна мати чітко сформульовані цілі; програмні результати навчання повинні визначатись з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін (стейкголдерів), а також тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних освітньо-наукових програм в Україні. ОНП враховує вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою та включає перелік навчальних дисциплін (освітніх компонентів) і логічну послідовність їх вивчення.

6.2. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) повинен відповідати вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності). ОНП повинна дозволяти досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

6.3. Освітні компоненти, включені до ОНП, повинні складати логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяти досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст повинен відповідати предметній області спеціальності, передбачати підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути необхідні для подальшої професійної діяльності компетентності. ОНП повинна передбачати можливість індивідуального вибору здобувачами навчальних дисциплін у законодавчо визначеному обсязі.

6.4. Освітньо-наукова програма для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти повинна крім інших вимог відповідати науковим інтересам аспірантів і забезпечувати їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

6.5. ОНП послуговуються при розробці навчального плану, робочих програм навчальних дисциплін і програм практик; розробці засобів діагностики якості навчання; проведення внутрішнього оцінювання якості провадження освітньої діяльності за відповідною ОП; проведення зовнішнього оцінювання якості (акредитаційної експертизи) провадження освітньої діяльності за відповідною ОНП на певному рівні вищої освіти, інспектування освітньої діяльності; професійної орієнтації здобувачів вищої освіти.

6.6. Запровадження нової ОНП передбачає такі етапи:

- керівник групи забезпечення ініціює процес запровадження нової ОНП; наказом директора Інституту призначається гарант ОНП;
- гарант ОНП на підставі аналізу стану та перспектив розвитку галузі повинен подати на розгляд вченої ради Інституту розроблені документи: обґрунтування необхідності запровадження нової ОП з переліком освітніх компонентів, а також відомості про їх кадрове, навчально-методичне, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення; навчальний план ОНП та робочі програми дисциплін; отримати підтримку стейкхолдерів (замовників підготовки фахівців, роботодавців, аспірантів) у вигляді протоколів спільних засідань, результатів опитування тощо;
- рішення про запровадження нової ОНП ухвалює Вчена рада; затверджує (вводить в дію) – наказ директора;

6.7. Гарант ОНП повинен здійснювати моніторинг і вносити пропозицію щодо періодичного перегляду ОНП з метою вдосконалення програм на основі рекомендацій, відгуків пропозицій стекхолдерів, програмної робочої ради та законодавчих змін.

6.8. Зміни до ОНП за подання гаранта, погодженням керівника робочої групи,

затверджуються Вченою Радою. Відповідна інформація про зміни ОНП має бути розміщена на сайті Інституту.

7. ГАРАНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

7.1. Гарант ОНП – це визначений за наказом директора науковий/науково-педагогічний працівник, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років та несе відповідальність за якість. За відсутності відповідного наказу гарантом ОП вважається керівник групи забезпечення, призначений відповідно до Ліцензійних умов.

7.2. Гарант ОНП відповідає за виконання освітньої програми; особисто бере участь в освітньому процесі за освітньою програмою; проводить постійний моніторинг та вдосконалення ОНП відповідно до тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних освітніх програм та пропозицій роботодавців, замовників і т.ін.; розробляє вибіркову частину професійної підготовки, оформляє і погоджує ОНП; перевіряє робочі програми варіативних та обов'язкових компонент на відповідність освітній програмі та погоджує їх; погоджує навчальний план відповідно до встановлених вимог; вносить зміни до кадрового складу працівників груп забезпечення та відповідає за затвердження Вченою радою, готує проекти наказів щодо їх впровадження.

7.3. Гарант відповідальний за проходження процедури зовнішнього оцінювання якості освіти за ОНП: готує документи для актуалізації освітніх програм; організує самоаналіз освітньої програми з метою контролю якості підготовки; очолює робочу групу щодо підготовки до акредитації освітньої програми; складає загальний опис освітньої програми для інформаційного пакету, інформацію про освітню програму для документів про освіту тощо;

7.4. Кандидатура гаранта ОНП певної спеціальності відповідного рівня вищої освіти обирається серед членів групи забезпечення, ухвалюються рішенням Вченої ради Інституту.

7.5. У разі незадовільної роботи гаранта ОНП рішенням Вченої ради призначається інший гарант, про що видається відповідний наказ. У разі неможливості тимчасово виконувати свої обов'язки гарант ОНП може призначити заступника з членів проектної групи або групи забезпечення.

7.6. Рішенням директора гаранту ОНП може бути встановлена матеріальна винагорода в способи, що не суперечать законодавству і Статуту Інституту.

Додаток 1 Види і результати професійної діяльності особи за спеціальністю, яка застосовується до визнання кваліфікації, відповідної спеціальності

1) наявність за останні п’ять років наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection;

2) наявність не менше п’яти наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України;

3) наявність виданого підручника чи навчального посібника або монографії;

4) наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;

5) участь у міжнародних наукових проектах, залучення до міжнародної експертизи, наявність звання “суддя міжнародної категорії”;

6) проведення навчальних занять із спеціальних дисциплін іноземною мовою в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік;

7) робота у складі експертних рад з питань проведення експертизи дисертацій МОН або галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або Акредитаційної комісії, або їх експертних рад, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН/зазначеного Агентства, або Науково-методичної ради/науково-методичних комісій (підкомісій) з вищої освіти МОН;

8) виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання;

9) керівництво школярем, який зайняв призове місце III-IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, II-III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів - членів Національного центру “Мала академія наук України”; участь у журі олімпіад чи конкурсів “Мала академія наук України”;

10) організаційна робота на посадах керівника (заступника керівника) закладу освіти (наукової установи) / відділу (кафедри) або іншого відповідального за підготовку здобувачів вищої освіти підрозділу/відділу (наукової установи) /навчально-методичного (відділу) /лабораторії/ іншого навчально-наукового (інноваційного) структурного підрозділу / вченого секретаря закладу освіти (наукової установи) / відповідального секретаря приймальної комісії та його заступника;

11) участь в атестації наукових працівників як офіційного опонента або члена постійної спеціалізованої вченої ради (не менше трьох разових спеціалізованих вчених рад);

12) наявність не менше п’яти авторських свідоцтв та/або патентів загальною кількістю два досягнення;

13) наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання, конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій загальною кількістю три найменування;

14)) наявність науково-популярних та/або консультаційних (дорадчих) та/або дискусійних публікацій з наукової або професійної тематики загальною кількістю не менше п’яти публікацій;

16) участь у професійних об’єднаннях за спеціальністю;

17) досвід практичної роботи за спеціальністю не менше п’яти років;

18) наукове консультування установ, підприємств, організацій протягом не менше двох років.